

Megjelen a lap hetenkint háromszor, u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délben. **Előfizetési ár:** egész évre 12 ft, félévre 6 ft, évnegyedre 3 ft.

lă - BCU Cluj-Napoca.

és szeretett polgármestere, a nemes város küldöt-
teivel várta ő nmlgát, örömet és üdvözlést kifejezni
a nagyon megtisztelő megérkezés felett. — Királyi
biztos úr, úgy látszik, kiapadhatlan a fogadások
viszonyában, mert bár már annyiszor kellett csak
ma azokra felelni, mégis a nélkül, hogy merev s
csak a formáság kielégítéséért kiküldhetlen felele-
tet mondott volna, polgármester úrnak az őszinte
bizalom és atyai hangulat hangján felelt. — Ekkor
tarack-zugások és óriás porfelleg közt közeledett
a kocsiok elláthatlan sora a város várfelüli végéhez,
hol kir. biztos úr a várat megsejmelendő, leszá-
lott és azok által követve, várnagy Czobor Páltól
fogadtatva, megvizsgálta a várat minden részletei-
ben, meg az ügykezelést, műhelyeket, konyhát stb.

Megelégedéssel vette ő nmlga, hogy bár a ra-
bokat főlzsolítá lehető sérelmeiket és panaszaikat
előadni; egyetlen egy panasz sem merült fel, mely
a felügyelőségre, vagy bánásmódra vonatkozott. A
panaszok csak a méltatlanul elítélés körül forog-
tak, mely megengedhető kísérője a szenvedésnek.
Kir. biztos úrnak a szerencsétlenek számára is vol-
tak biztató szavai, s főleg a közlebről kir.
kegyelmi tényt, melynek folytán e helyről is any-
nyian nyerek vissza családi tűzhelyeket; inté őket
jó magaviseletre, a remény balszámát csepegtetve
sok elfáradt szívbe, — bevonult a városba, hol a
czéhek zászlói által díszített népsor közt, egye-
nesen a megye szállóhelyére ment.

Itt bemutatatta magának ő nmlga a tisztikart
s megsejmelve legelőbb az elnöki igazgatási köny-
veket, levéltárt, aztán a megyéket, a megye tör-
vényszékét látogatta, hol az ügykezelést a legap-
rólékosabb részletig ismét szemügyre véve, gyakor-
lati képességének bámulásméltó jeleit adá. Ő
nmlga valószínűleg igen jó alárendelt hivatalnok
lehetett, ha csakugyan volt. A megyei törvényszék-
nél tett látogatás után, elvált kevés időre az eddig
mindig kíséretében levő főispántól s a városi ható-
ság ügykezelését megtekintendő, a tanácsához
ment. Itt is mindent figyelmesen megnézve s álta-
lában mindenütt megelégedését mutatta, különösen
a városi árvalgyekek dícséretreméltó pontos kezelése
által kellemesen meglepetve, mely érzés, fájdalom!
a megyei törvényszék árvalgyei ágánál nem érthette,
kegyesen meglátogatni méltóztatta a városi tanács-
termet.

Ezután szállására ment Placintár gyógyszer-
ész úr házába, hol későbbben átlöközködve, meglá-
togatta görög szert, püspök ő nmlgát. A nap fára-
dalmi után fényes asztalánál fogadta püspök úr
a kir. biztost, melynél a nagy tiszteletben álló bazi-
gazda, a felséges uralkodóháza, királyi biztos ő
nmlgára; viszont ő nmlga a bazi úrra, továbbá a
két testvér, a megyei és városi hatóságra s azok
alkotmányos főnökeire mondott pohárköszöntések
után, a hosszúra nyúlt s tarack-durránások közt
lefolyt ebéd után, kísértetve a megyei és városi
hatóság előjárói s néhány alsóbb rangú tisztviselő
által, d. u. 5 órákor utját Dézs felé folytatá.

Bon voyage! Zsombori József,
főjegyző.

Veresatornyai Contamaczia, szept. 14. 1867.
Szomszédságunkban a mi jelenetnek valánk ta-
nuai, a mi nem mindennapi; a moldva-oláhországi
fejedelem ma t. i. szeptember 14-én estéli 8 órákor
lőháton oda megérkezett.

Kíséretében volt egy miniszter, több főrangú
katonai és polgári egyén a már a t. szerkesztő úr
előtt is ismeretes lovasság őrködése alatt.

A fogadás következő módon történt:
Az út kétfelől a vámban csinos fényő zöld-
ágakkal felékesítettén, a város három személyzet-
ből álló hivatalaival háza ajtajánál foglalt he-
lyet, kikhez mi is idegen létünkre csatlakoztunk;
öltöztünk volt hosszutetejű kalap, ehhez tartozó ruha-
nemekkel.

A katonaság velünk átellenben az úton volt
felállítva egész díszöltönyben, a mi állott kis zöld
golyó-alaku ékítménnyel ellátott báránypőrc sapka,
jó vastag köpeny, harsanya és boeskorból. A ha-
risnyáról megjegyzendő, hogy a két lábszárnál két-
két kis lógó veresbőjt pompájában fényelgett.

A mint ily módon állogatnánk a derék és
szívélyes oláhországi város felékesített laka előtt,
egyszerre trombitaszó harsant meg, s egy kis zörej
után előtűnt termelt várt vendégünk és a nélkül,
hogy vagy egy mozdárdurránás, vagy egy jó oláh
éljen kiáltás emelte volna a jelenetet, a katonaság-
ra egy-két tekintélyes figyelmet vetve, nekünk pe-
dig nyájasan és leereszkedőleg köszönve, bement
szállására I-ső Károly moldva-oláhországi fejedelem.

Ott egy kicsit magát a portól megkataritván,
vigan társalgott kíséretében levő katonai és polgári
személlyel.

Egy negyedóra múlva vacsorához ült, mire
meghitta a helybeli hivatalosokat és katonai elő-
járóságot. Utánunk is kérdésködködték, de fájdalom!
nem tudom, ebéli jószándékból-e, vagy másból?

A derék és igen szívélyes lelki város három
asztalt adott és 28 féle étellel lepte meg magas
védeget úgyannyira, hogy maga a fejedelem is el-
ismerőleg nyilatkozott.

A vacsora tartott 12 óráig, s ekkor az álom
édes nyugalomának adta át mindenki megelégedett
magát.

Réggel 6 órákor felkelvén, a fejedelem 1/2
órákor szemlét tartott a katonaság felett, jöregelt

fiaim!" szavakkal köszöntvén őket. 1/2-7-kor búcsút
vén, Kilyénbe távozott, minden hivatalos és ka-
tonának arczképet bátrahagyván.

A mi személyét illeti: nagyon csinos fiatal
alak, tábornoki ruhát viselt, nagyon nyájas, leeresz-
kedő és mindenkit megnyert módon mutatta meg
a legigénytelenebb irányában is magát.

A szomszéd helységbeni vásárok 1000 arany-
ra vásárolt a népnek, a mint mondják, egyiknek
sapkát, a másiknak inget, a harmadiknak nyak-
gyöngyöt, a negyediknek fülbevalót s több más
efféle tárgyakat.

Adjá az Isten! hogy irányunkban is ne csak
külsőleg, hanem belsőleg is legyen szívélyes és
kedves.

Addig is Isteni velünk!... és senki ellenünk!...

Bakk Endre,
lelkész.

Alvincz, szept. 11. 1867. — A „K. Közlöny“
108-dik számában olvasám, miként Alsó-Fehérme-
gyében a m. portusi vasút munkálata alkalmával
kiadott régiségekre talán felügyelet fordítottak, hogy
azok az illető hazai muzeumokba szállíttassanak.
En nem tudom fordítottak-e valahonnan, vagy valaki
által azokra felügyelet, de tudom és látom jól,
hogy azok a munkások által elszórtak; tehát
nincs felügyelet rá, vagy ha van is, az nem olyan,
mint a milyennek tulajdonképpen lenni kéne. Ép-
pen jelen voltam, a midőn onnan nem tudom hova
két, nem ugyan a rajta levő irás jelentősége, mint
a tárgy művészies faragása által kitűnő oltárkö-
szállítattott el, s alig nyerhetem meg annak lega-
lább lemásolását, mi így következik: H. M. ADH.
N. TRAN. olv.: Hoc Monumentum Ad-Heredes Non
Transit. — A más: T. SC. EXVII. EIVSB. M. PP.
Testamento Scripti ex septem ejus bonorum monu-
mentum posuere. — Nem is említem a számtalan
pénzmekeket s más arany és ezüst tárgyakat, me-
lyeket a munkások azonnal eladnak az azokra vá-
róknak.

Nem ér tehát semmit az, hogy hallgatolago-
san és minden alap nélkül fordít, vagy fordított
arra valaki felügyeletet; mert így bizonyosan csak
az jut a muzeumba, a mi marad s a mi másnak
nem kell.

Nézetem szerint ide szakértő és olyan ember
szükségeltetik, a ki ott a helyszínen léve minden
oly tárgyat, mely a munkás által kiasztat megviz-
sgáljon, s ha az érdekes, a muzeum részére meg-
vegyen, ezt pedig csak úgy és akkor lehet elér-
hetni, ha a muzeum egy pár száz forintot áldoz
arra, a mivel eddigelé is ezeket lehetett volna
szerezni; mert merem állítani, hogy azon arany és
ezüst érmek, láncok s több nemes éreztől ké-
szült tárgyak, melyek már csak eddigelé is kiasztat-
tak s elidegenítettek, bizonyára bőven kárpótolta
volna a muzeum ebéli áldozatát.

Most az ásatás éppen azon helyen folyatta-
tik, hol a temetkező hely volt, s hihető, hogy fe-
deztethetnek föl oly sírok is, melyekben nevezetes
emberek hamvai nyugosznak. A sírok téglával kör-
rít rakvák, melyek némelyikébe egymáshoz rakott
csontok, másban pedig csak egy hamveder talál-
ható, a koponyák, csontok többnyire még épek...
...Közlebről többet.

Bacsilla Elek.

Báznai fürdőn, aug. 28. 1867. — Az itteni
fürdőidény végehez közelítvén, kedves kötelességet
vélek teljesíteni, midőn a nevezetesebb mozzana-
tokról pár sorban értesítem.

Vendégek ezen időnyen szinte háromszor töb-
ben voltak, mint a múlt évben, és ha a bérli ter-
vezett újításait szerencsésen bevégezheti, bizonyo-
san a jövő években kétannyi látogatóra is számít-
hat, kik ezen jótékony hatású iblányos vizeket hasz-
nálni sietendek. Csak a bérli tartása meg ígére-
teit, akkor a vendégek bel- és külföldről is nem
fognak hiányozni.

Szent István királyunk ünnepeit istenitisztelet-
tel, lakomával, társas kirándulással és bállal ültük
meg, melyeken minden vallás- és nemzetkülönbség
nélkül majd minden vendég részt vett és a köz-
örmöben osztozott. Lakoma alatt számos poharak
üritettek: a magyar birodalom területi épségét, al-
kotmányos szabadságunkat és nemzeti függetlenség-
günket; továbbá: dícsőségesen uralkodó magyar
királyunk ő Felségét, nemkülönb a Szt-István bi-
rodalmát lakó összes népeket és nemzeteket hal-
hatatlan érdemű szöszölőjük Kossuth Lajossal
együtt, valamint több eszméket és egyéneket lel-
kesen éltetve.

Lajos király napján szintén egy társas idő-
töltés tervezett, szavalati- és zenészi-estélyivel
összekötendő sorsjáték által az országos honvé-
d-alap javára, mely azonban véletlen akadályok
miatt létre nem jöhetvén, ezen ötletből aláírás nyit-
tatott, mely a kitűzött üdvöz 80 frtot eredmé-
nyezett, ezen összeghez járulván Földvári Fe-
rencz 10 frttal, Pines János 5 frt, gr. Bethlen Dá-
niel 5 frt, b. Bornemisza Albert 5 frt, Csiki Samu
2 frt, nyug. főhadnagy Zinz 2 frt, Jeddy Lajos 1
frt, Kovrig Tivadar 5 frt, orvos Affany 2 frt, M.
Schmelt 2 frt, Bálint Béni 2 frt, Wokál János 2 frt,
Binder József 2 frt, Winklerné 2 frt, Majak Albert
2 frt, Reil Dánielné 1 frt, Keszler János 1 forint,
Schwacz Adolf 1 frt, Gerendi István 3 frt, Bágya
Ferenczné 10 frt, Papfalvi Szilárd 2 frt, Schopf

Adolf 1 frt, b. Kemény Istvánné 10 frt, Papp Már-
ton 2 forint, mely összeget hites ügyvéd L. A. ha-
zánkba, mint gyűjtő a „Hon“ szerkesztőségének az
illető helyre juttatás végett felküdteni vállalkozott.

Szűrteli kilátások ezen börtömő vidéken szé-
pen biztatnak, úgy a tengerik is már megéréshez
közelítenek, csak adjon is az isten termést, mert
különb a magyar pénzügyorségnek nem lesz mit
exequálnia a terhes adók förtészésére. Hát még az
államadósság kamatai fejében honnan és mikor
fognak zaklatni? erre a falusi diplomata azt mon-
daná: csak tessék annak fizetni, ki csinálta, úgy
se győzi már a nép a sokféle aránytalan adókat is
hordozni, melyeknek legnagyobb részét az ingyen
élő katonaság emésztí föl. Ugy van!

Egy fürdői vendég.

Rabszolgá-élet.

Czippus, augusztus hó, 1867. — Czippus-szige-
tén jártamban-keltamban, falvakszerte gyakran ta-
lálkozom jó kültüni gazdasági háztájjal, melynek
gazdája: fekete, azaz e földtájának nem termé-
szetes, hanem behurcolt lakója, ki mégis jobban
akklimatizálódik itt, mintsem dr. Szabó József te-
véje, Magyarországon. Az e fajta emberekkel gyak-
ran érdeklőtlen társalotgam Ázsiaszerte, és itten,
mert életviszonyaikat és sorsképeztet lelkületüket
tanulmányozni akartam. S miként hogy olvasom
tapasztalt, miszerint úti tapasztalatimat nem szok-
tam mások után kényelmesen leiródogni, hanem
átérezve, átélve adtam át lelményeim az irodalom-
nak; úgy itti is az érett tapasztalat adatait nyuj-
tom. Nagyon találólag esik tehát, hogy némely
hazai lapban ma is lamentatók közölletnek, a tö-
rökországi rabszolgák fölött; holott tapasztalásom
szerint, azoknak jobb dolga van, mint imént mult
évtizedekben volt a jobbágyoknak. Mondhatom is,
hogy a rabszolgákkal való méltatlan bánás, vagy
éppen kizsákmolás, Törökországban legtrikább eset.
Sőt ellenkezőleg, ők a családoknak, bevett tagjai,
kik többé uralkják uraikat, asszonyaikat, mint eme-
zek őket. Dologgal éppen nem gyötirik őket; mert
a dolog, a teendők és tehetők közti arányban, tö-
rök házaknál valódi csekélység. Ertem olymóda
házaknál, hol rabszolgák tartathatnak; minthogy
a rabszolgá is vajmi gyér holló. Szegényebb törökök
megelégszenek a mások rabszolgájára barátságos le-
ereszkedésével, némely megkívántató dolgokra.
Gyakran gyógyítottam rabszolgát, kit ura, asszonya
siratott és hatós segélyemért rimádkodott. Gyakran
láttam rabnőt lelkendezve zokogni ura, úrnője kör-
vackánál. Láttam a rabszolgák gyermekeit sajátok-
képpen kegyeltetni. Láttam rabszolgát ura gyerme-
ke vesztén kétségbe esni. Mindezek oly szívbeli
viszonyokat tüntetnek, melyek nem keletkeznek
gyűlöletes életkörülményekből. Ismerék rabszolgá-
kat, kik szabadon bocsáttatásuktól reszkettek; mert
az úri házból kipottyantva, maguk leendek kény-
szeredve életszükségleteikről gondoskodni; holott a
tulajdonos házában táplálát, ruházatot, kény és öröm
multhatlan javadalmak. Ezredemnél egy százados
egy 15 éves néger suhanecczal kínált. A fiú titkon
hozzám jött, esengett: ne venném meg; mert ő azt
a családot nagyon szereti. „Bohó! — mondék — hi-
szen ha megveszlek, szabadná teszek.“ „Oh, jaj
nekem akkor! ki fog gondot viselni reám!?“ És
meghagyta rabszolgának. Kik csakugyan okkal
móddal szabadságra jutnak, megint bekötélezik
magukat katonáknak, megyei hajduknak, örökös
szolgáknak; s tiszta mozlím területeken ritkán vál-
lalkoznak saját fejükre, keresethez fogni. Ellenben,
hol a keresztyén népesség többségben van: talál-
hatni számos rabszolgából lett mesterembert, kal-
márt, mezőgazdát, fuvarost, hordárt, napzámost
stb. És, mint éppen fenn mondtam, gyakran jó-
módra és családra vergődnek. Nem is oly gyér
pedig a rabszolgák szabadon bocsáttatása, mint
gondolják: különben nem lehetne ama számos féle
foglalkozás szabadultakat találni.

Czippusban nem régen a keresztyéneknek meg
volt parancsolva a rabszolgák szabadon bocsátta-
tása. Megtették És mi lön belőle? Számos háza
benézhet, hol az elszabadítottak hűségesen meg-
maradtak; mert elég okosan meggondolták: ugyan
magukra mittevék lennének?

Immár azt vélnek, hogy én dícsőneket írok
a rabszolgaságra! Oh nem! hanem vegyük a dol-
got természetes rendén: Ezek a rabszolgák otthon
rettentesebb rabszolgaságra születnek, hol egy-egy
kényuraeska minden pillanatban játszik életükkel.
Ide — úgyszólván — szabadulnak, hol életük, sőt
némi divatuk és szaporodásuk biztos; vallási tör-
vényileg szilárd oltalom alatt. Az a szülőföld sze-
retete náluk nem oly ábrándos, mint nálunk. Ép-
penleg nekik: ubi bene, ibi patria. Sőt, mivel
zsengekortól fogva bolyongnak, a hazaszeretet ná-
luk meg sem fogamzik. Biztosítom tehát, hogy
amaz európai érzélgők jajongásai irányukban, csak
költszeti rajongás. Alakítsátok át otthon a
társadalmat, hogy javadalmait üdvösen
átáramoljanak a rabszolgaság földére
is; addig hiában pityeregtek!

Dr. Oroszhegyi Jós.

Hazai intézet

A jelen évi őszi idény alatt a mezősegi bor-
vidéket fogja a gazdasági egylet, e végre kineve-
zett bizottmánya által megvizsgáltatni, illetőleg ta-
nulmánya tárgyává tétetni.

Vizsgáló biztosokul Pál Sándor, Nagy Ferencz
Kócsi Károly és Lengyel Ádám tagtársait bocsá-
totta ki.

A mezősegi borok eddig kevésbé voltak isme-
retesek. A közlebről években azonban történet,
vagy szerencsés véletlen felette kedvező oldalról
mutatta be azokat a borász közönségnek, s nem
egy szájból halljuk, hogy régi jó hírből álló ha-
zai borokkal fognak maholnap és pedig dícsőséggel
versenyre szállni. Annál sürgősebb kötelességé lett,
a mezősegi borvidék szőlő-ipara- s borászatával
megismerkedni, s azzal a honi gazda-közönséget is
megismertetni.

Ezen kötelességet fogja az egylet bizottjai ál-
tal ezuttal teljesíteni.

A mezősegi borvidéket helységenként bejárni,
ugy a vidék terjedelme s geographiai fekvése, mint
utainak készségtelen volta miatt is bajos, s talán
nem is szükséges.

A mi az ország más borvidékei megvizsgálá-
sánál czél szerinti, s kielégítő eredményre vezető el-
járásnak mutatkozott, nézetünk szerint itt is azon
út volna követendő.

A megelőző években tett borászati körutak
alkalmával, a borvidék terjedelméhez képest, több
kevesebb megállapodási állomások jelöltettek ki jó
előre, mint megannyi központok, hová a központi
s vidéki biztosok által a gazdasági ipar termékei,
főleg a szőlőfajok gyümölcsben, s a hegyek termé-
kei mint kész ital palaczkokban egybegyűjtetvén,
mint egy tárlati gyűjteményben lett szemléltetvé,
a központ körül elterülő vidék és falvak egész gaz-
dasági ipara. Gyakorlati szempontból, a czélba vett
körutnál, czél szeritűbbet alig tehetünk.

A kezünkön levő borászati térképen kijelölt
bortermelő helységek fekvését, valamint a körut ki-
jelölt czéljának biztosabb megközelíthetőségét tekint-
ve, a mezősegi borvidékbe foglalt vidék alsztá-
lyaira való méltányos tekinteteket nem mellőzhetve,
4 főhelyet jelöltünk ki, melyeknél valamivel hosz-
szabb időre megállapodhatva, azokba a közlebről
eső több, kevesebb számú helységek gazdasági ter-
mékei tárlatilag begyűjtethők, s a megvizsgálás vé-
gett rendezhetők lennének.

Ezen négy főhely lenne: 1-ső Gyulatelke, Ma-
rokházával; 2-ik Czege környékével; 3-ik Komló
környezetével; 4-ik Bethlen, a Szamos- és Sajóvi-
déli termékek gyűllyhelye.

Mindenik központból a közel hegyekbe kirán-
dulások tétetnének.

Az igazgató választmány nem kételkedik, mi-
szerint a központi birtokos urak mindazon terhe-
ket és fáradozásokat, melyek a gazdasági jelesebb
termékek egybegyűjtésével s rendezésével együtt
járnak, annyiaval inkább szívesek lesznek elvállalni,
mennyiben az ily fáradságok egyesekre és a közre
is nyilvános haszonnal a gyönyörűséggel járnak.

Főczél szőlőművelésünk, termelt szőlőfaja-
inkról, az ott szokásos nevek alatt, s borainkról
szerezni tiszta ismeretet.

Másod rendben a vidéken termelt honi, vagy
idegen régi vagy új gyümölcsfajoknak saját neve-
k alatt ismertetése szintén érdekes lenne, valamint je-
les kerti terményeknek, vagy gabonanemeknek be-
mutatása, melyeknek súlyméréséhez ahoz való ké-
szíttellett fog a bizottmány kiindulni.

Tudásunk szerint a mezősegi borokat nagyo-
bára szamosújvári kereskedők szokták bevásárolni,
s ha ez áll, a jelesebb mezősegi borokból a Czegei
központhon a mezősegi borainak bemutatását az il-
lető urak hazaságától biztosan elvárhatnók.

A bessenyői hegyekbe termelt borokból mu-
tatványokat, a bethleni központra szinte könnyű
volna beszerezni, feltéve, hogy közbejöhöt akadály
miatt gyorsítani kellett a bizottmánynak munká-
ját, a bessenyői jó híre kapott Steingert meg
nem látogathatná.

Az egyleti választmány hazafi bizodalommal
kéri fel a kijelölt központokon helyt lakó birtokos
urakat, illetőleg egyleti tagtársait, miszerint köz-
benjárásuk, felhívásuk, s buzdításuk, a mellékelt
programszertű nyomtatványoknak a központi he-
lyiséghez tartozható szomszédos helységek birtoko-
saihoz eljuttatása által, oda hatni méltóztassanak,
hogy a működő bizottmány minél több s minél bizo-
tosabb adatok birtokába juthasson mezőgazdasá-
gunk, főleg borászati ügyünk állásáról a kimutatott
borvidék bejárando vagy bejárható helységekbe.

Az oct. hó elején történhető kiindulás, a ki-
jelölt helyekre való megérkezése, s ottani működé-
se idejéről, tartamáról, határozott értesítését az il-
lető központi birtokos urakhoz maga idejében meg-
tenni, kötelességének ismerendi a bizottmány.

Kolozsvárt, 1867. az egyleti választmánynak
sept. 4 én tartott üléséből.

Báró Huszár Sándor, Nagy Ferencz,
alelnök. h. titkár.

KÜLFÖLD.

LENGYELORSZÁG. Lengyelországból gyanus
hírek érkeznek. Bizonyos levelek, melyek Párisba
Lengyelország aristocratico-nemzeti pártjának zászló-
vivőjéhez érkeztek, azt állítják: miszerint a salzburgi
találkozás ideje alatt Czartóriszky Konstantin hg
egy futárja érkezett meg Párisban, ki hercegi meg-
bizója által a francia fővárosbeli lengyel központi
választmánynak fontos híreket juttatott tudomására.

Kérvással a futár megérkezése után a lengyel comitő részéről Braniczki gróf — Napoleon herceg személyes barátja — Párisba hivatott s oda már meg is érkezett, Braniczki megbízását a lengyel emigratio hadikészületeivel hozza kapcsolatba, mert a gróf a leggazdagabb lengyel főurakhoz tartozik s a krími háború alkalmával is két lengyel török közök ezredet állított fel és tartott el egészen sajátjából. Czartorinszky Konstantin herceget két hét múlva várják Krakóba és Lembergbe, hol is a conservatív lengyel pártban feltűnő mozgalom uralkodik ez idő szerint.

Lengyelország helyreállítását illetőleg a bécsi „Debatte” egy figyelemre méltó cikket közöl, szeptember 12-dike, mint az 1683. szept. 12-kének évnapja alkalmából, mely napon Sobieski Bécsen a török ostroma alól fölmentette. E cikket azt javasolja, segítse talpra Ausztria Lengyelországot s nagy jelentőséget nyer azáltal, hogy ezt a „Deb.” mondja, melyről azt állítják, hogy kormánytól sugalmazást nyer.

Cikkének zártételeben azt mondja: A tegnapi naphoz kapcsolt emlék nagyon is kötelességünké teszi azt kimondanunk, hogy adósságunk lerovását, melylyel Lengyelországnak tartozunk, saját érdekeink parancsolják, s hogy midőn Lengyelországnak halánkat rójuk le, csak önmagunknak használunk. Szükségtelen ezt hosszabban fejtegetni.

„Lengyelország elestével azon egyetlen védfal is ledőlt, mely Európát az előnyomuló Oroszország ellen megoltalmazhatta. De Ausztria létele nézve is új veszélyek tornyosultak össze ezen válság bekövetkeztével, mert a panslavizmus fenyegeti minden remével. És Lengyelország elestével mennyit veszítettek azok, kik a szabadságért küzdők sorában harcolnak! és mi itt Ausztriában jól tudjuk, mennyire gátolt a muszka közelség minden szabadabb mozgalmat.

„Ha tehát azt akarjuk, hogy a szabadságért küzdők sorai jelentékenyen szaporodjanak, hogy különösen Ausztria népei is megerősödjének a szabadság érdekében folytatott küzdelmeikben, akkor Ausztriának halálatosnak kell lennie, akkor nem vonakodhatik tovább, hogy egy régi adósságot lerójon, akkor a szorongatott lengyel nemzet segédmére kell sietnie, mentőjévé kell lennie a lengyel nemzetnek, mikint egykoron a lengyel nemzet az ő mentője vala. A feltámadott Lengyelország Ausztria legjobb és legbiztosabb szövetségese lesz a panslavizmus rohanó árja ellen, mely iszonyatos egyhangúságával a szabadság minden mozgalmát elfojtja.”

A genfi congressusról. Garibaldi beszéde, melylyel a congressus elnöki székét elfoglalja, így hangzik:

„Minden nemzetek, testvérek. Köztük a háború lehetetlen. Minden surlódaikat egy congressus intézendő el, melynek tagjai minden népdemocrata társulataiból választanak. A pápaság bukott emberi intézvénynek nyilvánítottatik. A congressus az Isten vallását fogadja el, s tagjai kötelezetnek azt a világon terjeszteni. A congressus a Mindenható kultusára a tudomány és az értelmiség legkitűnőbb férfiain szenteli s a tudatlanság papságát megveti. Csúpan a democratia tépheti szét a hazugság és az önkény bukása által a háború korbácsát.

„Csak a rabszolganak áll jogában háborút indítani a zsarnokok ellen. Genfben egy állandó központi bizottmány, s a művelt világ minden fővárosában egy bizottság állítatik föl. A jelenlegi congressus előhírnöke a nemzetek nagy congressusának a jövőben. Az a zsarnokságot nem fogja egy nap alatt megdönteni. De máttól kezdve meg lehet jósolni annak bukását, s romjain az igazság fölépítését. Az egész világ szabad emberei szorosán összekötve, s e congressust a lehető eréllyel és mindig támogatniuk kell.”

„Az „Etendard,” mely tudomás szerint többször oly titkos közleményeket hoz, melyeket a kormánytól nyer, a genfi eseményekről ezeket írja: „Egy magantudósított jelent, hogy Garibaldi, kit Genf utzáin a tömeg örömmel üdvözölt, a congressusban nem idézett elő hasonló lelkesedést. Politikai bölcselmi kikései s a keresztény vallás elleni gyalázásait hidegen fogadták. Kétkedni kezdenek, ha valjon sikerül-e kísérlete, a genfi kalvinizmust a kosmopolita forradalmárok segélyével a pápaság elleni vállalatra megnyerni. Minthogy Dél-Olaszországba utazása, hogy ott pártbíveket és aláíratokat szerezzen, teljesen meghiúsult; így Garibaldi, ha Genfben is felsül, nem marad más segélyforrása, mint az angol radikálok támogatása, a kikhez másik fiát küldé. A tábornok nagyon csodálkozott s igen kellemetlenül hatott rá, hogy egy francia nevezetesség sem jelent meg. A tegnapi ülésben egy belga azt indítványozá, hogy tépjék le a háromszintű zászlót, mert az a zsarnokság lobogója. Indítványát visszautasították.

TÖRÖKORSZÁG. Konstantinápoly, szept. 14. A hivatalos „Turquie” f. hó 13-ról egy amnestiát tesz közzé, melyet a szultán a Candidatoknak ad. Mindazon idegeneknek, kik fegyvert viseltek, megengedik oct. 20-ig a szigetet elhagyni, azon candidatoknak is, kik emigrálni kívánnak, megengedi ezt, de azon kikötéssel, hogy előbb lemondanak vagyonukról. A császárság engedélye nélkül vizsztatni meg van tiltva; a zárlat szorosan fenntartatik. Mindenütt hajók fognak cirkálni, melyek oda vannak utasítva, hogy az önkéntesekkel, vagy löszerekkel teli rakott hajókat feltartóztassák.

FRANCZIAORSZÁG. Franciaországban a porosz király beszéde mérséklete által jó hatást eszközölt. A „Liberté” jó tapintatnak látja azt, hogy a király, ki Párisban minisztereivel a világkiállításon oly váratlan szívellyel fogadtattott, ennyi visszatartóztatást tanusit. A „Journal de Paris” azt mondja, hogy a porosz király hallgatag lehetett, miniat a badeni nagyherceg oly jól beszélt helyette. A „France” elismeri, hogy Berlinben a mérséklet politikája emelkedett felszínre. Észak-Németország szövetségi mive eléggé bonyolodott, nem-hogy még egyéb nehézségeket is akarnának keresni, melyek új bekelezések által szükségesképp keletkeznének Németországnak részint kül-, részint belügyeire nézve. A „Gazette de France” Vilmos királyt sorsával megelégedettnek találja és azt véli, hogy jól tette, ha babérain kinyugodnék, minthogy a német egységi mű ügy is valósulása felé indul. A „Pays”-t és a „Situation”-t a trónbeszéd kiabrándította és Vilmos király tartózkodásának a legkülönösebb magyarázatát adják. A „Pays” azt mondja, dőlőből hallgat, a „Situation” meg azt véli, hogy tekintetbe véve a külföldet, mely vele éppen az iránt alkudozik, hogy írásbeli nyilatkozatot adjon, miszerint a prágai békét tiszteletben tartandja, hallgat.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A pesti lapok hozzák a képviselőház elnökének levelét a képviselőkhez, mely szerint ezek jelen hó 29-re meghívotnak az országgyűlés folytatására.

— A hazánk s megyénk köztisztviselői és szeretetben álló fiát, gróf Eszterházy Kálmánt Kolozs megye főispánjaul rebesgetett hír általános örömré megvalósult. Tegnapelőtt jött meg a hivatalos értesítés, s a kellemesen érintett megye közönsége ma fejezi ki az új főispán előtt szerencse-kívánatát.

— Városi törvényszéki tanácsosoknak tegnapelőtt Bauer János, Frics Albert és Nagy Mihály választattak meg; még három kellett volna, de általános szavazattöbbséget mások nem kapván, e végre új választás tűzött ki a vasárnapra. Ügyész Tamási Antal lett nagy szavazattöbbséggel.

— A kodificationalis bizottmány megalkult; elnöke Dózsa Elek, jegyzője Horváth Lajos lett.

— N.-Szebenben az e hó 17-én kezdődött követválasztást megelőzőleg a választóknak 15-én zájós értekezletük volt. Az összehívó dr. Lindnert jelölte ki; a gyűlés elnöke Schochters Károly is meleg szavakkal ajánlta őt a választóknak, s politikai hitvallása közzétételére szólította fel. Dr. Lindnert megjegyezvén, hogy ez az első eset, midőn egy szebeni követjelöltől program követeltetik, többi közt a Magyarországi unio, a dualizmus s az Ausztriávali kibékülés mellett nyilatkozott; bravókkal kísért beszédében felemliti, mily ernyedetlenül küzdött annak idejében a jogeljátszás tana ellen, s nem helyesli az oly választó-kertület eljárását, mely kormányhivatalokkal képviselteti magát. — Ellenjelölt Rannikher mellett is több felszólalás történt, s különösen dr. Senz igyekezett bizonyítani, hogy a kormányhivatalok éppen oly független, mint egy ügyvéd, sőt függetlenebb. — Végül elnök Rannikher úgy mutatván be, mint ki a népet sehol semmit sem tett, újra dr. Lindnert ajánlja; mire az értekezlet elszólt.

— Nagy égest kell regisztrálnunk újra, s most a N.-Szebennél szomszédos Sellenbergből, hol 14-kére viradólóg, még eddig ismeretlen okból, tűz támadván, 40 gazda siratja épületeit s minden takarmányát. A tűz heve, mint írják, oly nagy volt, hogy a helység mellett török-búzföldek is lángban álltak, s csak roppant erőfeszítéssel sikerült eloltani. A kár 60,000 forint körül van. Több marha veszett el, s fájdalom egy nő is odaégett.

— Türr István tábornokot mult szombaton Pesten fáklyás-zenevel tisztelték meg. A menet, zene és éjjezés között vonult az „Európa” vendéglő elé, hol Türr szállva volt. Itt Türr megjelenésén az erkélyen, Szitár úr mondott hozzá üdvözlő beszédet. Szónok az országgyűlés ellen recriminált s azzal végezte, hogy „mondja meg Türr Napóleonnak, vagy bárkinek, miszerint mi csak egy férfítól várjuk üdvözlőnk, s e férfi Kossuth Lajos.” Türr így felelt: Honfittársak! Mint katonaembertől ne várjanak tölem virágos beszédet, egyszerűen fogadják öszinte köszönetemet a kitüntetésért, mely azon ügyet illeti, melyért valamennyien küzdöttünk és szenvedtünk. S köszönetemet kifejezve, engedjék meg, hogy viszonyainkról egy pár szót szóljak. Most alkotmányos élet van, mely, ha ki nem elégit is mindenkit, de legalább lehet mozogni, szabadon írni és beszélni. Ne menjünk tehát recriminációkba a képviselőházi többség ellen, mert azon párt, mely legsikeresebben fogja a haza és a nép javáért tevékenységét kifejezni, csak az számíthat a nép támaszára. A közvélemény nem nézi, hogy ki kapott többséget, hanem, hogy mi az indítvány, ha ez rossz, úgy az indítványozót és a voksolókat is a nép a jövő választásánál megrostálja és kirotálja. Ez az alkotmányos élet menete. Volt idő, mikor karddal kellett volna szabadságunkat kivívni, azt nem tettük, nem kutatók, hogy miért; de most egyesülve megszerezhetjük kardcsapás nélkül is.

De két dologtól óvakodjunk, először, hogy rémképeket ne csináljunk; másodsor, hogy túlságosan vérmes reményeket ne tápláljunk. Mert a haza szabadságát nem lehet munkásság és áldozat nélkül megalapítani. De hiszen a magyar nép mindig kész volt áldozatra a hazáért, azért meg vagyok győződve, hogy a hazának van és kell is jövőjének lenni. Eljön a haza!

— A csudák világa, bármint igyekezzünk is eltemetni a tudósok, folyvást tart. Csudák mindig voltak és lesznek, csak hogy az emberi nemzedék felfogásával a csudálat tárgya is változik. Lássunk egy példányt a jelenből: K.-Fehérvárt pár héttel ezelőtt bizonyos gróf egy előtte egészen ismeretlen 2,000 darab egy forintosnak nagyobb bankókkal felváltására szólítván fel, kapott négy csomagot, melyek mindenikében, a felváltó állítása szerint, 100—100 darab ötös volt. A gróf egyiket megszámlálta, mindeniket a zsebébe tette, s otthon vette észre csak, hogy 20 darab 5 forintos hiányzik, mire kereszket is vont. Nehány nap múlva azonban levelet kap Szász-Sebesről, melyben írja, Zoltner Vilmos, mentegetődik a későbbi számlatai folytán észrevett hiányos csomag miatt, s kéri megírni az általa már biztosan nem tudott, hiányzó összeget. Pár napra ezután megérkezett a 100 forint. A régi jó világban, mint igen természetes dologból, nem tűntek volna ebből nagy lármát, mondják, talán az öregek; — bizony eléggé sajnáljuk, de nem tehetünk róla, hogy hozzáuk csudának szegődött be az ilyesmi.

— Mint Pestről távirják, a pénzügyerek azon előterjesztése, melyszerint Magyarország 30, a Lajthántulak vedig 70 százalékot fizetnek, a miniszteriumok által elfogadtattott.

— E hó 15-kén temették el N.-Szebenben b. Bruckenthal Józsefet; temetésén roppant nép volt jelen.

— Román lapok 11,000 Moldva-Olahországba indított fegyvernek a magyar kormány általi letartóztatásáról beszélnek; okul azt adta volna a kormány, hogy egy Erdélyben kiűtendő forradalomra voltak szánva. Kuza ex fejedelem vállalta magára ez állítás megczáfolását, s folyamodott a fegyverek kiadásáért. Valjon ha e hír igaz, s a czáfolat nem elég világos talál lenni, megengedi-e a „Gazetta”, hogy az orosz emissariusokról historia valamivel több a mesélés?

— Helybeli könyvkötők, Hancz Györgyöt vasárnap egyik segédje 400 frtig lopta meg, a sokféle nyelven beszélő megszokott kalandor a hatóságok által már üldözés alá vétetett. Hirdetési rovatunk hozza a tolvaj személyleírását.

— A folyamathatban levő utcaigazításoknak a kitartó mecsároktól megszabadult párizsi utcaiaknál jobban alig őrül valaki; hanem itt is betelik, hogy fény nincsen árny nélkül; most már mecsár helyett a szénutca felőli szeglet járdátlan-sága okoz nem kis ijedelmet, miniat ha a végső házak lépcsői elkészül, a gyalogjáróknak azt átugorniok kell; pedig nem mindenki ért annyira a gymnastikát. Vigasztalásukul még csak az maradt fenn, hogy a görbén húzott árok által megszükitett járdán segíteni még nem késő, s arra csak az illetőknek, úgy hisszük meg is levő akarata sztkésége.

— A hunyadmegyei honvéd-egylet elnöke, Makrai László, felszólítja azon megyei honvédekot folyó hó 25-kén délelőtti 9 órára Dévára a nemzeti casinóba megjelenni.

— Földvári Károly olasz ezredes és Bethlen Gergely olasz tábornok f. hó 15-én Magyarországra érkeztek.

— (Necrolog.) Also Csernátóni idősb Damokos Ferencz maga és fiai: Ferencz nője Vajna Rozalia s gyermekei; Antal nője Sebestyén Irma és gyermekei; Gergely, László, Benedek és leányai: Borbára, Katalin, Bartha Imréné és gyermekei; Zsuzsánna Kósa Istvánné, Theresia Réz Farkasné és gyermekei; Anna, Damokos Jánosné és fia; mélyen megilletődött kebellet tudatják a feledhetlen nőnek, édes anyának, illetőleg nagy anyának Kis-Borosnyói Tompa Theresiának élete 68-ik, boldog házassága 52-ik évében májtulengéssel egybekötött epeláz 40 napig tartó betegségben folyó év szeptember 8-án délután 4 órakor történt jobblétre átszenderültét. Az idvezültnek földi részei az alsó-csernátóni családi sírboltba folyó hó 11-én délután 2 órakor tetették örök nyugalomba.

— Utólagos észrevételek a moszkvai búcsujárásról. Hogy mi célt kötöttek a csehek a moszkvai kiállítás látogatásához — mit különben a gondolkodó hazafiak aggodalommal szemléltek — arra nézve egyetmást kezd a közönség megtudni. Nehány nap előtt egy sz.-pétervári levél jónak látta azt a figyelmeztetést tenni, hogy mihelyt a törökök a Balkán félszigetről elutaznak, a délszlávok confederatiójára jön a sor. Most egyik bécsi lapot pedig arról értesíti prágai levelezője, hogy Moszkvában és Szent-Pétervárott a szláv democrata titkos összejöveteleket tartottak, a felett tanácskozándók, miképp lehetne a különböző országokban élő szlávokat az ottani uralom alól felszabadítani. Tanácskozás alá jöttek a szerb, ruthen és más kérdések, javaslatokat adtak a terveket készítették. Azt mondják, e tanácskozások a legnagyobb titokban történtek, de meg lehetünk győződve, hogy az orosz polizeinak bizonyára volt tudomása róla,

hanem meghagyta őket kedvükben, hogy később velük kapartassa ki a tűzből a gesztenyét.

— Egyik gazdasági lapunk az Európában aratás eredményét mutatja ki, melyből kitétnik, hogy Magyarország e tekintetben a szerencsések közé számíthatja magát, s a magyar gabonára szép jövő vár.

— Görög konzulság Pesten. A „Magyar Ujság” teljesen megbízható forrásból értesül, hogy Görögország kormányja Buda-Pesten konzulsgot szándékozik felállítani, s e tárgyban már a kellő egyéniségek kiszemelése végett lépéseket is tett.

— A hír, hogy a lutheranosok superintendensükül Teutsh tr.-t megválasztották, pesti lapokból vettük volt át; most a „H. Ztg.” után nekünk is meg kell czáfolnunk, miniat a superintendens-választás még meg sem történt, hanem a közelebbi napokban foly le.

— Balázs Bognár Vilmat, mint a lapok írják, a berlini udvari színház 12,000 tallérral szerződtette.

— A gyergyó-szent-miklósi két osztályu nyilvános al-reáltanodában, a f. évi október 1-jén beállandó 1867/8-diki tanév kezdetével, a második tanosztály is megnyilándván, erről az érdekeltek azon hozzáadással értesítettnek, hogy a tanintézetbe való beiratás és fölvételi vizsgálatokra az azt megelőző szeptember 29- és 30-dik napjai vannak kitéve. Az igazgatóság.

— Helyeigazítás. A mult számunkban említett b.-szolnokmegyei honvédegyleti gyűlés nem folyó hó 17-kén, hanem 24-kén, azaz: jövő kedden fog megtartatni.

— Névjegyzéke azon helybeli jöltévo aszszonyakok- és uraknak, kik a kolozsvári ev. ref. főtanoda szegény sorsu növendékei táplálására, a folyó 1867/8-dik iskolai évre: vagy időnkénti fözetéssel, vagy e helyett pénz-segéllyel a mai napig járulni kegyeskedtek, — még pedig:

1. Főzetnek 4 diák és 6 szolga-tanuló számára, egy 5 kupás edényben, 3 font húst és ahoz való vastag ételt minden szorgidőj héten egyszer: Gr. Bethlen Gáborné ő nsga, mlgs dr. Pataki Dánielné ő nsga, mlgs Retteg Miklósné ő nsga, t. Tauffer Károlyné urasszony és méltóságos Végh Bertalanné ő nsga.

2. Főzetnek minden szorgidőj két hétben egyszer: Tek. Bán Istvánné, t. Barkó Ferenczné, t. Bíró Mihályné, t. Both Jánosné, t. Dávid Antalné, t. Dömötör Teréz kisasszony, t. Dezső Lajosné, t. Fülöp Sámuelné, t. Gothárd Józsefné, t. Herczeg Lajosné, t. dr. Ince Miklósné, t. Jancsó Lajosné, t. Kerekes Mártonné, t. Kocsis Jánosné, t. Konecz Jánosné, t. Liska Jánosné, t. Nagy Dánielné, t. Orbán Jánosné, t. Papp Józsefné, mlgs Pataki Sándorné, t. Régeni Györgyné, t. Rignát Józsefné, t. Sebes Ferenczné, t. Szentiványi Ferenczné, t. Tömörvári Miklósné, t. Varga Dánielné, t. Vizi Endréné urasszonyok és t. Macskási Sámuel úr.

3. Minden három hétben egyszer: mélt. özv. Zeyk Józsefné ő nsga.

4. Minden négy hétben egyszer: t. Gyöngyösi Jánosné és t. Varga Ferenczné úrasszonyok.

5. Főzetés helyett pénz-segélty adtak a folyó egész iskolai évre: t. Demeter Károly úr 10 frtot, t. Lukács Ferencz úr 2 frtot és b. Radák Istvánné ő nsga 40 osztr. ért. frtot. Ugyane czélra ígérték: tisz. Szász Domokos és t. Szabó Károly urak minden szorgidőj hónapra 50—50 krt.

Az elősorolt kegyes adományokért, midőn a segélyben részesülők nevében hálás köszönetét nyilvánítja a fennevezett tanoda előljárósága: egyszerűsmind bátorodik szíves fölhívást intézni mindazokhoz, kik a szóalatti segélyezéshez járulni kívánnának, hogy e szándékukat alóiralt közölni szíveskedjenek. Mert bármily szép az eddig vett adományok összege: még koránt sem elég arra, hogy tanodánk 70-t meghaladó, száraz kenyérrel is szűkőn elláthatott növendékei, napjában legalább egyszer, leves ételben részesülhessenek.

Kolozsvárt, szept. 16-kán, 1867.

A kolozsvári ev. ref. főtanoda előljárósága nevében Jancsó Lajos, s. tanár.

— A chalonsai tábor tűzetes rajzát adván, a „Times” előtt a francia és angol jellem azon egymástól eltűtő különös jellemvonása tűnik fel: mely szerint az angol akkor válik igazán be, midőn egymagára hagyatva küzd meg a hely és idő viszontagságaival, míg a francia, kinek az uttörés egyedüliségében erélye meglazul: többet magával mindenre képes, fantasziája kifogyhatatlan, s munkás erejében el nem lankad. Látszik ez különösen akkor, ha táborozik. Míg az angol katona petyhülden éli „sátoros napjait” Wimbledonban, vagy másutt és csak kötelességei teljesítésére szorítkozik, az alatt a francia, katona fáradhatatlan és erős hadgyakorlatban; a míg amaz pihen és kényelmeskedik a kegyelt szünórákban, ez arra használja fel azokat, hogy tornaszatban gyakorolja magát, vagy hevenyészett színházban mulattassa bajtársait, vagy pedig táborának „toilette”-jével foglalkozzék. Midőn e rovat vezetője a minap Párisban járt, a st. cloudi palotaárság laktanyája előtt emelkedő halom körül nagy sokaságot látott, mely érdekltséggel nézte a tavalyi, szintén Chalonsban töltött táborozásnak piczi téglákból, fűcskákból, szü-

vettoszlányokból, s hasonló anyagból készült miniatúr képt. Minden utca, minden sátor, minden ágyutelep, itató, távirati állomás, kovácsműhely stb. stb. részletek híven az eredeti után voltak másolva. Az egész néhány zuáv közlegény műve volt, kik sem az építészetben, sem a mértanban alapos oktatást nem nyertek, de élénk képzeletük folytán hű képmását alkoták a gyönyörűkötött látványoknak. Hogy az ily táborozásoknál a császár jelenléte ösztönül szolgál a versenyzésre, s hogy az ezredek vetélkednek egymással buzgalomban és ügyességben, természetesen. III. Napoleon az idén is meglátogatta a tábor, mely telhetőleg ünnepi külsőben fogadta őt. A tábor azonban mindenképp érdekes. — A sátrak gyeptől készített díszítményeket tüntetnek föl, s mindegyik ezred előtt valamely, többé vagy kevésbé megfelelő diadaljel látható. A feliratok nem nagy különféselyeket mutatnak; többnyire a szokásos „Vive l'Empereur”-ból állván: mihez gyakran ezen feliratok vannak kapcsolva: „Vive l'Imperatrice!” „Vive l'Prince Imperial” vagy „Vive la famille Imperiale!” A diadaljeleknél nagyobb változatosság tűnik föl; noha a császár mellszobra igen gyakran fordul elő. De van néhány olyan is, mely művészi beccsel bír. Közülük az első az ötödik vadász-ezred homlokzata előtt van, s egy oly altisztet ábrázol, ki jan. 18-án első jutott be a Malakoffba, s a mi még több, abból ki is tudott jutni. A pusztá mészakból faragott alak valóban kifejezésteljes, s oly tökéletes a „gyalogvadász” arczára és magatartására nézve, a minőt csupán egy művész alkothatott, s e művész a serezedben őrmesterkedik. A 90. ezrednek szintén megvan saját hőse; annak homlokzata előtt egy oly zászlótartó van, ki a solferinói csatában az ezred zászlóját vivé. A selyem szét volt tépve, a nyél szét-

törtött, a zászlótartó vérzett és mégis folyvást tartá a zászlót. A 63. ezrednek — szintugy mint az 5. vadász-ezrednek — egy krimi hőse van; a 85. ezredbeliek Rómából, az Angyalvárból jönnek vissza az oszlópsorral. A császár jutalmat adott a legjobb számárá, s ez természetesen a vadászok diadaljele volt. A lovasság a növénykertek tekintetében határozottan utolsó helyen áll. Mint mondják, annak igen sok dolga van. A lovak valóban — mint látszik — nagyon ki vannak fárasztva. A táborban folyó évbén semmi nehéz lovasság nincs; két huszár- s két lándzsás ezred képezi a lovas hadosztályt, s lovakkal olyanok, mintha elcsigázott futtató-lovak volnának.

4-dik közlemény. 1867. május, június, július és augusztus havában a besztercei ev. ref. templom építésére adakoztak:

33. Tks Gáti Gábor úr 2 frt.

34. A tiszántuli h. h. felügy. egyházkertület 44 forint.

35. Nemes Holdmező-Mező-Vásárhely városa 5 forint.

36. Nemes Baja városa 6 frt 55 kr.

37. A máramaros-szigeti h. h. nemes lyceumi t. tanári kara és a lyceumi pénztára összesen 25 forint.

38. Nemes Kolozsvár város közönsége 20 frt.

39. A maros-vásárhelyi nemes csizmadia ezred 10 forint.

40. Nemes Pápaváros tks tanácsa 20 frt.

41. Gróf Kún József, gróf Klebesberg Vilmosné 5 forint.

42. Nemes Tálva városától 11 frt 60 kr.

43. A tiszántuli h. h. főtiszt. püspökség 12 forint, mely kegyes adományokért egyházközségünk halás köszönetét nyilvánítja.

Besztercén, 1867. szeptember 9-kén.

Borosnyai Pál, gondnok.

Tiszteletteljes felszólítás.

1865. május havában Bodó István és Barcsai József atyáknak, építendő templomunk számára segélyt gyűjteni kiküldettük Kolozsvár városába, ez alkalommal egy nemes gróf vagy báró úr, nevezett atyáknak azt ígerte, hogy a templom fedelzetéről egyházunk ne gondoskodjék, mivel azt ő fogja megcsináltatni!

Nevezett atyáknak örömteljes elragadtatásukban a nemes ajánlatot halás szívvvel megköszönték, de elfeledték a nemes ajándékozó úr nevét megkérdezni.

Miután Isten kegyelmességéből és a nemes szívű adakozók jóakarataiból azon ponthoz jutottunk, hogy templomunkra a fedelzetet feltehetjük, s annak készítése a munka sorára került, miután fel nem tehető, hogy egy ily komoly tárgyban tett nemes ígért, csak a kedélyesség szüleménye lett volna, alázatos tisztelettel kéri fel egyházunk azon nemes gróf vagy báró urat, ki a fennemlített ígértet tette, méltóztatassék úri nevét alóli gondnokunkkal tudatni, s nagybecsű ígértét beváltani!

Tisztelettel kérjük a hazai lapokat jelen sorok közlésére.

Besztercén, 1867. szeptember 9-ké.

Borosnyai Pál, gondnok.

szállítása felett, árlejtés okt. 10. — Dobokamegyében Kis-Küküllőn marhák s takarmány okt. 17, nov. 14. Tordamegyében, M. Csánban a koresoma jog haszonbérbe adatik szept. 24. — Udvarhelyszéken, Ujszékelyen ház és telek nov. 19, decz. 19. — Maroszáéken, Nyárad-Szt-Benedeken fekvősegek nov. 16, decz. 24. — Lőrincfalván fekvők okt. 31, decz. 6. — Kolozsvárt Pataki József-főle hagyaték okt. 22, 23, 25, 26, 29, 30, nov. 22, 23, 25, 28, 29, 30. — Bonda Mózes fekvői nov. 28, decz. 30.

Csüd. Háromszéki zágoni Kis János és Osdolai Benke István vagyona felett.

UJ POSTA.

— Andrassy Gyula gr. magyar miniszterelnök — miként a „Mem. dipl.”-nak írják — nemcsak a minisztertelelősség elvének eleget teendő meg Párisba, hanem azért is, hogy ott egy nagy pénzügyi tekintéllyel megkezdett tárgyalásokat, melyek célja a magyar vasúthálózat tökéletesítésére felveendő kölcsön, befejezze.

— A „Herald” egyik levelezője Saarlonisból azon megjözüdését jelenti ki, hogy a Saar folyó mellett porosz-francia háboru fog kitörni.

— A „Temps” arról értesül Berlinből, miszerint Napoleon császárnak a porosz udvarnál teendő látogatása el van határozva.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Sept. 17-kén: 5%, Metaliques 100 frt 57.—, 5%, Nemzeti kölcsön 100 frt 65.50. Kamat 58.60. 1860. Kölcsön 82.90. Bankrésztvény 681.—. Hitelintézeti részvény 200 frt 182.10. London 10 frt st. 100 frt 23 1/2, kr 123.35. Ezüst 121.25. Cs. királyi arany 5.89.

Sept. 14-kén: Földtehermentési kötvény Magyarországi 68.75. Erdélyi 62.—.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

HIVATALOS.

(311) **Személyes leírása** (1—1)

MAROSFI IMRÉNEK

ki folyó hó 15-én városi polgár és könyvkötő mester Hancz Györgynek záros lak házából 400 oszt. forint készpénzt elloptott és azzal együtt megszökött:

kisded terméti, kerek ábrázatu, barna hajú, sárgás szemű, nagy, fekete szemöldöki, magas homlokú, horgas orru, szakállat és bajuszt visel.

Beszéli a magyar és német nyelvet hibátlanul, a longyel, zsidó, olasz nyelvet meglehetősen.

Mesterségre nézve könyvkötő segéd; azonban más mesterségekben is jártas egyéniség.

Megtalálása esetében azonnal elfogandó, és Kolozsvár városa rendőrigazgatósága értesítendő.

A városi rendőrigazgatóságtól

Kolozsvárt, szeptember 17-kén, 1867.

NEM HIVATALOS

(40) **A kolozsvári kir. szab.** (10—*)

ZÁLOG-KÖLCSÖN-INTÉZET

kölcsönöket ad a következő tárgyra:

- 1) ingóságok, az-az minden értékű tárgy, a mely már használatban volt;
- 2) drágaságok, az-az ékszerek, drágakövek, arany-, ezüst- s más nemes ércből készült árúk;
- 3) árúk, az-az még használatban nem volt kész iparkészítmények és más kereskedelmi cikkek;
- 4) értékpapírok, az-az mindenemű állam- és iparpapírok, földtehermentesítési kötvények, záloglevelek, magán-sorsjegyek és más nemű értékpapírok, a melyek a bűrzen árutatnak.

Mindenkinek tetszésétől függ személyesen vagy mások által nyújtani be a zálogokat, miután az intézet sem a tulajdonos, sem az átadó nevének bejelentését nem kívánja s az intézet minden üzlete szigorú titokban tartatik.

Az elfogadott tárgyakról **zálogjegy** szolgáltat ki, a mely pontosan megörzendő, mert csak ennek előmutatása mellett váltható ki vagy tehető be újból a zálogtárgy. A benyújtott tárgyakat az intézetnél alkalmazott becsli meg, kivéve az értékpapírokat, mint a melyek bűrzenfolyama képezi becsértéküket. Minden elfogadott zálogra a becsértéknek legalább 60% és legfeljebb 90 százaléka adatik kölcsön. A kölcsönök csak egész forintokban számíttatnak. A legkisebb kölcsönösszeg **egy forint.**

A kölcsönök a felek kívánsága szerint egy hótól hat hóig terjedő időre adtnak, de a zálog a lejárat napjáig bár mikor kiváltható, vagy újból bethet. A lejárat napon túl ki nem váltott, vagy újból be nem tett (át nem irt) zálogokat az intézetnek joga van azonnal elárverezni s a tulajdonos csak az intézet követelésének fedezésé után fennmaradt összeghez tarthat jogot. A zálogjegyre a bethetés és lejárat napja föl van jegyezve. A zálogkölcson részletenként is visszafizethető.

Ingóságok, drágaságok és árúknál a kölcsönök után évenként 6% kamat s a következő mellék-díjak számíttatnak: Fővételi- s becslési-díj: 1 óra 1%, 3 óra 2%, 6 óra 3%. Raktár- és biztosítási-díj egy egész évre 3%. A kamat és mindezen díjak csak a zálog kiváltásakor vagy átiratásakor fizetendők. — Értékpa-piroknál becslési és biztosítási díj nem számíttatik.

Részletesebb felvilágosítást nyerhetni az intézet irodájában. Vidékiek posta útján érintkezhetnek az intézetnél.

(303) **ANDRÉS EDUARD** (2—12)

gomb és paszomány-cikkek gyára

Bécsben, Neubau, Siebensterngasse, 21.

ajánlja a jelen időnyre a kereskedő uraknak, férfi- és nő-szabóknak, a legújabb párisi minták szerint saját gyárában készült

legújabb divat-gombjait

urak és hölgyek számára.

Paszomány-cikkek u. m. Crepin-ek, Grelor-ok, rojtok, bojtok, szegélyzetek, szalagszokrok, csattok, hátszalagok, derékszorítók és kész csipke-övek paszomány-munkából, divat-gallon-ok, zsinorok gyapjú és selyemből, szegő-szalagok és ruha zsinorok.

Megrendelések postai-utánvétel vagy pénzküldés mellett azonnal teljesíttetnek. Árjegyzékek kívánságra ingyen.

(345) **A „VIKTORIA”** (19—*)

biztosító társaság Kolozsvárt,

melynek

Elnöke: **BÁRÓ JOSIKA LAJOS,**

Alnelöke: **Hintz György,**

Igazgatói: **Dózsa Dániel, Kóváry László, Wagner Frigyes,**

Vezérigazgatója: **Galgóczy Károly,**

Vezérigazgatói: **Pesten, S. A. Ujhelyen, Bécsben, Brün-nen, Prágában,** Ezek alatt pedig az ország és birodalom minden nevezetesebb helyein fő-és aligynökei vannak

Tűz ellen mindenféle biztosításokat elvállal.

Biztosíthatók pedig tűzkár ellen:

mindenféle lakház, gazdasági épület, kastély, templom, torony, a harangok, gyárok, műhelyek, azok szerelvényei, bu-torok, áruccikkek, raktárakban foglalt készletek, iparos nyert anyagok, és kész készítmények, gazdasági termények, szálás és szemes gabona, takar-mány, baromállomány sat.

A biztosítási díjak lehető legolcsóbbra szabvák, egy-szerre több évre kötött biztosításnál különös kedvezmé-nyek engedtetnek, a károk igazságosan és gyorsan fizettetnek.

Nyomatványokkal és felvilágosításokkal minden ügynökség szívesen szolgál.

A Viktoria biztosító társaság igazgatósága, Kolozsvárt.

Előfizetési felhivas

„Magyar Polgár”

II-dik félévi folyamára.

Lapunknak félévi folyama áll az olvasó közönség előtt. Eppen elég mutatóványa arra, ha valjón befutja-e töltetni azon tért, melyre hivatta van, tudja-e haszonítani magát mint párt organum, s a megindulásával felkeltett versenyben előny-be tudott-e maradni vagy nem?

E kérdésekre a felelet előfizető s olvasóink számában van. Félév alatt a ki-bontott zászló alatt olyan arányban gyűltek össze pártunk hívei, s annyi jóakaratu munkásságot fejtettek ki, hogy nem lehet okunk kétkedni a jövő sikere felett.

Lapunk kétszeri megjelenése már is elégtelennek bizonyult be; nem karolhat-tunk fel annyi tárgyat, a mennyit óhajtottunk volna. Mellőzni kellett sok jeles tollat, hogy az időhez kötött tárgyakkal lépést tudjunk tartani. Ez okból

október 1-étől kezdve a „Magyar Polgár” háromszor fog megjelenni. Uj beosztást csinálunk, változatosabbá tesszük lapunkat minden tekintetben, s olyan rovatokat állítunk fel, melyeket eddig csak a tér hiánya szorított ki.

Vidéki leveleink számát háromszoroztuk, hogy képviselve legyen lapunkban minden vidéke a királyhágonnemi részeknek.

Tárcza rovatunk olyan tárháza lesz hazai történetiainknak, melyből ez ideig merőben ismeretlen adatokat meríthet a történetbúvár. Erre vonatkozólag legyen elég csak annyit megjegyeznünk, hogy néhány ezer ismeretlen történeti okmányval rendelkezünk, melyek különösen a 48—49-diki eseményeket sok tekintetben olyan oldalról is illusztrálja, melyeket eddig nem ismerhetünk részint saját viszonyaink, miatt, részint mert időelőltiek voltak. Az újnegyedik első száma, „Lovassy László püspök, elítéltetése és fogsága” című korrajzot kezd meg; továbbá egy, a **mult századi naplót** ismert történetész Cserey Mihály fia **Cserey György-től**, mely egyikét fogja képezni a legérdekesebb olvasmányoknak.

Értesítő rovatunk fog hozni gazdasági és ipar cikkeit, üzleti tudósi-tásokat innen és túl a királyhágon, piaci rendes tudósításokat, stb.

Előfizetési ára:

September 17-től December végéig 3 frt 50 kr.

October — Decemberre 3 frt — kr.

Egy hónapra 1 frt — kr.

Mindazon t. cz. előfizetőinknek, kiknek előfizetésük már lejárt, vagy e hó 17-én le fog járn, tisztelettel felkérjük megrendeléseiket a maga idejében tegyék meg, mert fölösleges példányokat nem nyomtatunk.

A „MAGYAR POLGÁR” szerkesztősége.

(310) **Eladó tűzifa.** (1—3)

A gróf Bánffy részesek gyalui rak-tárában található tűzi bika kereskedésében.

ára egy ölnök 5 forint,

az ölek egész mértékre vannak rakva, s a fa kitűnő jó. Utalványt válthatni Kolozsvárt Tauffer Ferencz ur

(308) **Pályázat.** (1—3)

A marosvásárhelyi reformált egyház kebelében fennálló 3-dik és 4-dik osztályu felső-leányiskola mellé egy tanítói állomás betöltése végett pályázati hirdetetik.

Évi fizetés 300 frt o. é. 24 véka tisz-ta, 36 véka elegybúza, 2 öl tűzifa és lak, vagy ennek megfelelő lakbér.

A pályázók képességüket és erkölcsi magukviselését tanúsító folyamodásukat f. évi október hó 1-ő napjáig h. felügyelő gondnok méltóságos Szentgyörgyi Imre ur-hoz intézzék.

A választás f. évi október hó első napjaiban történik.

A megválasztott 14 nap alatt állomá-sát elfoglalni köteleztetik.

A marosvásárhelyi ev. ref. egyh. kép-viselő testületnek 1867 sept. 8-dik napján tartó t. gyűléséből

FARKAS ELEK, egyházi jegyző.

(309) **Koresma-jog haszonbér.** (1—1)

A Kolozsjarási szolgabírói hivatalnál Szamosfalván, a dezmeri birtokossági kores-ma-jog folyó hó 23-kán egy évre az-az sept. 29-től 1867 rept. 29-ig 1868 ár-verezés után haszonbérbe fog adatni.

Haszonbérbe venni kívánók kötelez-tetnek, a 350 oszt. forint kikáltsái ösz-szegnek 10% bűatpénzül bethenni. A fel-tételeket említett szolgabírói hivatalnál előre is megtdhatni.

(307) **Haszonbér.** (2—3)

Br. Bánffy Jánosnak és Dánielnek, Krasznamegyében, **Sz.-Somlyói és Percseni birtokuk haszonbérbe**

adatik; a haszonbér kezdődik 1868 Szent-györgy napjára. Értekezhetni br. Bánffy Jánossal személyesen, vagy bérmentesi-tett levélben.

(286) **Der persónliche Schutz,** (3—12)

Laurentius-tól, orvosi tanácsadó némi betegségekben, nevezetesen erőtlenségi állapotokban. Vastag kötet 232 oldal-lal és 60 bonczatani képpel. Borítékban lepecsételve. Ára 1 tallér 10 ezüst garas = 2 frt 24 kr., minden neve-zetes könyvkereskedésben folytonosan kapható.

Pesten Hartleben és társanál.

Övatic ezen könyvnek külön-féle nyilvánosan hirdett — állítólag mesés számu kiadásban megjelent — moszkoi kivonataitól. **Az eredeti kiadást Laurentius-tól kell kérni, s arra figyelni, hogy az a mellékelt bélyeggel legyen lepecsételve. Akkor megcsérés nem fordulhat elő.**

(306) **Vinkler János** (3—3)

NAGY-ENYEDEN

tisztelettel jelenti a t. városi közönségnek és vidéki uraságoknak, hogy közelebből nagyobbbszerű készpénzbeli vásárlá-sokat téve, oly helyzetben van, hogy a legelőbb és legjobb minőségű fűszerárú-ka! szor-álhat; különba figyelembe ajánlja jó kávéit és goz-